

γιακαδάκι

(ή πληγή θρέφει, έθρεψε, θεραπεύτηκε) Χαβουτσ. 'Η σημασ. καί Βυζαντ.

γιακαδάκι τό, σύνθηθ. γιακαδάκ' βόρ. ιδιώμ. γιακα-δάτσι ένιαχ. γιακ-καδάτσι Κάσ.

Υποκορ. του ούς. γιακās από τό θέμ. του πληθ. γιακāsδες.

Μικρός γιακās 1, τό όπ. βλ.: Φοράει τό φουστάνι μέ τό άσπρο γιακαδάκι. Είναι μόδα φέτος τά στενά γιακαδάκια σύνθηθ.

γιακαδιά ή, πολλαχ.

Έκ του ούς. γιακās από τό θέμ. του πληθ. διά της παραγωγ. καταλ. -ιά.

Κτύπημα διά της παλάμης επί του αχένος πολλαχ.: Τόν άρχισε 'ς τίς γιακαδιές. Έφαγε τίς γιακαδιές του καί ζαλίστηκε 'Αθην.

γιακάδος ό, ένιαχ. γιακάδους Ίμβρ.

Μεγεθ. του ούς. γιακās διά του θέμ. του πληθ. καί της παραγωγ. καταλ. -ος καί δι' αναβιβασμού του τόνου.

Μεγάλος γιακās 1, τό όπ. βλ.

γιακαδωτός επίθ. 'Αθην. κ.ά.

Έκ του ούς. γιακās διά του θέμ. του πληθ. καί της παραγωγ. καταλ. -ωτός.

Ο έχων γιακάν, περιλαίμιον, επί φορέματος, μαλλίνου πλεκτού έπενδύτου κ.τ.τ.: Δέν τό θέλω ξετραχηλιστό τό φόρεμα, νά μου τό κάνης γιακαδωτό, μ' ένα μικρό γιακαδάκι 'Αθην.

γιακαλί τό, 'Ανδρ. (Κόρθ.) Εϋβ. (Κουρ. 'Ορ.) 'Ηπ. (Κόνιτσ.) Θεσσ. (Ζαγορ. Πήλ.) Καππ. (Σινασσ.) Κύθν. (Δρυοπ. κ.ά.) Μακεδ. ('Ανασελ. Βόιον Σισάν.) Μύκ. Πελοπν. ('Ολυμπ.) Σκυρ.—Θ. Γρυπάρ., Βοσκοπ., 65 γιακαλίν Κύπρ.

Έκ του Τουρκ. yakali = ό έχων γιακάν.

Μάλλινον έπκνωφόριον τό όποϊον φοροϋν άνδρες καί γυναίκες μέ περιλαίμιον που καλύπτει τόν λαϊμόν. Είναι χωρίς μανίκια καί φθάνει μέχρι τη μέση ένθ' άν.: Βάν' τό γιακαλί σου, γιατί κάμνει κρέο Εϋβ. (Κουρ.) || Ποίημ.

Πάου κ' έγώ τό γιακαλί τό άσπρο μου νά βάλω Θ. Γρυπάρ. ένθ' άν.

γιακαλίκι τό, 'Ανδρ. (Κόρθ.)

Έκ του Τουρκ. yakalik = πλεκτόν περιλαίμιον.

Γιακαλί, τό όπ. βλ.

γιακαλούλι τό, ένιαχ. γιακαλούλ' 'Ηπ.

Έκ του ούς. γιακαλί καί της ύποκορ. καταλ. -ούλι.

Μικρόν γιακαλί, τό όπ. βλ.

γιακάλωμα τό, ένιαχ. γιακάλουμα Μακεδ. (Κολινδρ.)

Έκ του ρ. γιακαλώνω διά της παραγωγ. καταλ. -μα.

Τό άρπαγμα, ή συμπλοκή μέ κάποιον.

γιακαλώνω ένιαχ. γιακαλώνου Μακεδ. (Κολινδρ.)

Έκ του Τουρκ. yakalamak = άρπάζω, συλλαμβάνω.

Άρπάζω, συλλαμβάνω βιαίως: Τόν γιακάλουσα κι τόν πέταξα πέρα.

γιακās ό, κοιν. καί Πόντ. ('Οφ. Τραπ. κ.ά.) γιακ-κās Κύπρ. (Λευκωσ. Μενοικ.) 'ιακās Μακεδ. (Δρυμ.) Νάξ. ('Απύρανθ.) γιακās Καππ. (Φάρασ.) γιαγās Καππ. (Μισθ.) γιακā Τσακων. (Χαβουτσ.) Θηλ. γιακά ή, Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) γιακά Μακεδ. ('Εράτυρ. Πεντάλοφ.) γιαχά Πόντ. Ίμερ. Σάντ. Χαλδ.

Έκ του Τουρκ. yaka = περιλαίμιον, όχθη, έπικλινές έδαφος.

1) Περιλαίμιον πρόσθετον ή μή παντός ένδύματος άνδρικού ή γυναικείου κοιν. καί Καππ. (Μισθ. Φάρασ.) Πόντ. ('Ιμερ. Κοτύωρ. 'Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. (Χαβουτσ.): Σακκάκι μέ ψηλό-στενό-φαρδύ-ξένο-γούνινο γιακā. Μπλούζα μέ άνοιχτό-κλειστό γιακā. Πουκάμισο μέ φαρδύ-στενό-κλειστό-άνοιχτό γιακā. Είναι λερωμένος-λειωμένος-τριμμένος ό γιακās σου. Κατέβασε τό γιακā του σακκακιού σου. Βγάλε τό γιακā της ποδιάς σου νά τόν πλύνω. Σήκωσε τό γιακā σου νά μήν κρυώσης κοιν. Δώσε μ' νιά παραμάνα για τό γιακā μ' Στερελλ. (Φθιώτ. Φωκ.) Μαριά, ποιός πουλά μάτζαλη για νά κολλαρίσω τούς γιακ-κādους του Παυλή μου; (μάτζαλη = κόλλα) Σύμ. Κάμε τόν γιακ-κάν σου κάτω, γιατί έν' ζωμένος ίσια 'πάνω (ζωμένος = ζαβωμένος, στραβός) Κύπρ. 'Επιάσε με άφ' σή γιακάν κ' έφαλάφεςέ με τά παρāδες (εφαλάφεςέ με = μου έζήτησε) Τραπ. Πέραςέν το άπ' τό γιακā τ', πήρε χώρας χωρανούς παιί (τό πέραςε άπό τό γιακā του, τό ξένο παιδί, συμβολικά, διά νά γίνη δικό του, πήρε ξένο, ξένο παιδί) Μισθ. Φέρε μου τσι γιακāδες σου νά σου τσι πλύνω Νάξ. (Γαλανάδ.) || Παροιμ. φρ. Τινάζω τό γιακā μου (εις εκδήλωσιν βαθείας άποστροφής πρός άτομον, τόπον ή πρāξιν ή φρ. συνοδεύεται υπό σχετικής κινήσεως της χειρός του λέγοντος) κοιν. Νά τινάξης τό γιακā σου καί νά φεύγης άπό τέτοιους ανθρώπους. Τίναξα τό γιακā μου, όταν τ' άκουσα κοιν. Τίναξι τού γιακā τ' κι οϋτι ξαναπάτ'σι 'ς τ'ν 'Αθήνα Εϋβ. ('Ακρ. κ.ά.) Τόν βλέπω καί τινάσσω τό γιακā μου Κρήτ. Κουνάω τό γιακā μου (συνών. μέ την προηγούμε.) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Σειώ τό γιακā μου (συνών. μέ την προηγούμε.) 'Ηπ. Σύρω τό γιακā μ' (συνών. μέ την προηγούμε.) Πόντ. Συνών. φρ. Τινάζω τά ροϋχα μου-τήν τραχηλιά μου-τό κουρέλι μου-τό φουστάνι μου-τά παπούτσια μου. Σειώ τά μανίκια μου. Πβ. εις λ. άνατινάζω Α1. Του άλλάζω τό γιακā (επί μεγάλης κακοποιήσεως προσώπου) Στερελλ. (Αίτωλ.) Μ' έπιασε νιά βροχή κι μ' άλλαξι τού γιακā. Θά σ' αλλάξου τού γιακā άπ' τού ξύλου αυτόθ. Πβ. συνών. φρ. εις λ. άλλάζω Α1. Τσακώθ'καν τσιαμπā-γιακā (τσιαμπā = μαλλιά εις τόν αχέναν' ήλθαν εις τά χέρια) Εϋβ. (Θεολ.) Θεσσ. (Δομοκ.) Του παίρνω τό γιακā (λαμβάνω πολύ θάρρος άπέναντι εις κάποιον, επιδρῶ επί τινος) Στερελλ. (Αίτωλ.) Τ' πήραν τού γιακā τά πιδιά κι κάν'νι ό,τ' θέλ'νι αυτόθ. Συνών. φρ. Τοϋ πήραν τόν αέρα. Τόν έχω 'ς τό γιακā μου (μου είναι βάρος) Λεξ. Βλαστ., 512. Συνών. φρ. Τό έχω 'ς τό λαιμό μου-ς τό σβέρκο μου-ς τό κεφάλι μου-ς την πλάτη μου-ς τά πόδια μου-πανωγόμι. Δίνου γιακā (προσέχω, δίνω σημασίαν) Λέσβ. Γ-οί προξινιές παγαίναν τσ' άρχόδαν, άμ' 'φτη'έν έδ'νι γιακā σι κανείναν αυτόθ. Χρόνια τ'νι τρουγύρ'ζι, άμ' 'φτη' έν έδ'νι γιακā αυτόθ. 'Αφίνω την γιακάν άτ' (παύω νά τόν ένοχλώ) Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) Κομμένος ό γιακās (ή άπόφασις ελήφθη καί είναι άμετάκλητος Πελοπν. (Λακων.) Συνών. φρ. Κομμένο τό γελέκι. Κομμένο ραμμένο. Τέρμα τά δίφραγκα.

